

**ПІВНІЧНОУКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ
ІМЕНІ ГЕРОЇВ КРУТ
Приватного акціонерного товариства
«Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління
персоналом»**

**Економіко-правові аспекти формування
моделі інвестиційної привабливості
територіальних громад**

**Збірник матеріалів XIV міжнародної науково-
практичної конференції
(11 квітня 2023 року)**

Чернігів 2023

УДК 332:330.322.1

E45

Економіко-правові аспекти формування моделі інвестиційної привабливості територіальних громад. Збірник – Чернігів: Північноукраїнський інститут ім. Героїв Крут ПрАТ «ВНЗ «МАУП», 2023 – 341 с.

Друкується за рішенням Вченої ради Інституту
(протокол № 8 від 31 березня 2023 р.)

*За загальною редакцією
кандидата економічних наук, доцента
Мурашка Миколи Івановича*

Редакційна колегія:

Тітова Н.А., д.е.н., проф., Пузирний В.Ф. д.ю.н., проф.;ст.наук.спів.;
Мурашко М.І., к.е.н., доцент; Кадетов С.М., к.е.н., доцент; Назарко С.О.,
к.е.н., доцент; Ямпольцев П.В., к.і.н.; Сидоренко Є.В., к.ю.н.; Суворова С.Г.,
к.е.н., доцент; Макаренко І.О. к.н.держ.упр.; Кононенко С.В., к.псих.н.,
доцент; Дем'яненко Ю.О., к.псих.н., доцент; Патlachук О.В., к.ю.н.; Бачуріна
І.В., к.е.н.; Проценко Е.Б., к.філ.н.; Ліхота О.В., к.е.н.; Положенцева К.Л.,
к.е.н.; Рябченко М.С., к.ю.н.; Романюк Р.В., к.е.н.; Перепада Д.О. к.пед.н.;
Положенцев Д.В., викладач; Маклюк О.В., викладач; Захарчук І.В., викладач;
Болдирева В.М., викладач; Акопов С.Е., викладач; Кайманова Я.В., викладач;
Рябоконт Н.С., викладач.

Статті надруковані в авторській редакції

Комп'ютерний макет Захарчук І.В.

Адреса редакції: 14000, Чернігів
вул. Промислова, 17
Північноукраїнський інститут ім. Героїв Крут «ВНЗ «МАУП»
Тел./факс (0462) 677-179
E-mail: maurchern@ukr.net

УкрІНТЕІ м. Київ

Посвідчення № 179 від 27 лютого 2023 р. Про реєстрацію проведення XIV
Міжнародної науково-практичної конференції за темою «Економіко-правові
аспекти формування моделі інвестиційної привабливості територіальних
громад»

© Північноукраїнський інститут ім. Героїв Крут ПрАТ «ВНЗ «МАУП»

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ЕКОНОМІЧНА (ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ)

Єнке Д. Можливості для підвищення кваліфікації та подальшого розвитку співробітників в рамках проектної роботи.....	8
Ільчук В.П., Шпомер А.М. Роль небанківських фінансових установ у підвищенні рівня інвестиційної привабливості територіальних громад.....	11
Католик М.А., Олійченко І.М. Розвиток інтернет інфраструктури - шлях до інвестиційної привабливості територіальної громади.....	17
Коритько Т.Ю. Оцінка впливу інвестиційної діяльності підприємств на рівень сталого розвитку територіальної громади.....	24
Магас Н.В. Моделювання бізнес-процесів підприємства..	29
Макаренко І.О., Мурашко М.І. Екологічна безпека в біоенергетичних інноваційно-інвестиційних проектах агропереробних виробництв.....	33
Маклюк О.В., Кадетов С.М. Розвиток промисловості: особливості та виклики.....	36
Мегей В.Л., Кузьменко Г.О. Територіальні громади в умовах воєнного стану	43
Назарко С.О., Бачуріна І.В. Роль економіки знань у відродженні України.....	49
Перетяцько Ю.М. Контрабанда в Україні.....	60
Петренко В.В. Переваги ОСББ як організаційно-правового механізму управління житловим фондом.....	69

Повна С.В. Логістична складова формування інвестиційної привабливості територіальних громад Чернігівщини.....	73
Положенцева К.Л., Положенцев Д.В. Інноваційний розвиток національної економіки України в період викликів і загроз сучасності.....	77
Рішняк О.Р. Суть, завдання та функції управління персоналом.....	82
Савченко В.Ф., Маклюк О.В. Особливості державного регулювання економіки на сучасному етапі.....	86
Сіренко К.Ю. Проблеми та виклики територіальних громад Чернігівщини під час російської агресії проти України	93
Стефанишин О.Б. Особливості сільськогосподарського виробництва, що зумовлюють специфіку аналізу виробничо-господарської діяльності аграрних підприємств	98
Суворова С.Г., Карпенко Ю.М. Переваги використання цифрового маркетингу в умовах війни	103
Тітова Н.А., Акопов С.Е. Політичні і соціально-економічні проблеми розвитку України.....	106
Тульчинська С.О., Солосіч О.С. Забезпечення економічної безпеки підприємництва як складова формування інвестиційної привабливості територіальних громад	110
Федишин Г.В., Серчинський В.В. Мотивація як функція менеджменту.....	114
Холодницька А.В. Забезпеченість централізованим водопостачанням жителів сільської місцевості та необхідність інвестування у створення систем спільного водопостачання	119
Яценко Р.В. Механізми державного регулювання залучення іноземних інвестицій в економіку України (регіону).....	124

СЕКЦІЯ 2. ПРАВОВА (ЮРИДИЧНІ НАУКИ)

Болдирева В.М., Колесник В.Д. Вплив розвитку судового законодавства європейських країн на судову реформу в Україні.....	129
Бондарець В.М., Козинець О.Г. Державна влада: поняття та ознаки.....	139
Букатіна В.О., Керноз Н.Є. Відшкодування судових витрат на правову допомогу: проблемні аспекти.....	142
Захарчук І.В., Меркун А.А. Території в міжнародному морському праві.....	148
Керноз Н.Є., Присяжний В.В. Особливості розгляду спорів про звільнення прокурора з посади в Україні.....	152
Кот В.В., Керноз Н.Є. Щодо проблем виконавчого провадження в умовах воєнного стану в Україні.....	158
Красногор О.В. Робота нотаріату на територіях на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих РФ	164
Литвиненко В.М. Дещо про припинення, призупинення та відсторонення у трудових правовідносинах.....	169
Ліксман А.Ю., Козинець О.Г. Литовські статuti XVI ст. та їх дія на українських землях.....	174
Осипенко І.П., Крес Н.О. Тактика проведення допиту за когнітивною методикою.....	179
Пархолько О.Г., Козинець О.Г. Право власності за законами Хаммурапі.....	189
Патlachук О.В., Сафронов Є.О. Місце і роль господарських судів у судовій системі України.....	192
Патlachук В.Н. Захист економічних прав та інтересів господарюючих суб'єктів і держави – функція господарських судів України.....	201

Пінчук І.М., Барабаш А.Г. Праця громадян України за кордоном.....	210
Пузирна Н.С. Правове регулювання інформаційної безпеки	214
Русаль Л.М. Правові основи статусу та діяльності журналіста.....	218
Рябус Л.С., Козинець О.Г. Функції держави.....	224
Рябченко М.С., Самійленко М.О. Організаційно-правові основи менеджменту: синергетичний ефект.....	230
Сидоренко Є.В., Іващенко П.А. Електронна система Prozoogo: плюси і мінуси системи.....	235

СЕКЦІЯ 3. СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНА (СОЦІАЛЬНІ, ГУМАНІТАРНІ ТА ПРИКЛАДНІ НАУКИ)

Амро Т. Комунікаційна політика у сфері публічного адміністрування країн Європейського Союзу.....	238
Аніщенко В.О., Разумейко Н.С. Професійно-ціннісні орієнтації як детермінанта побудови моделі підвищення кваліфікації офіцерів ДКВС України	242
Гуртова Д.С. Сутність та структура вікових криз.....	248
Дмитренко П.О. Рефлексія та рефлексивність, як психологічні феномени.....	251
Кайманова Я.В., Синельник Т.А. Сучасна психосоматика: методологічні проблеми і можливості їх подолання	256
Кононенко С.В., Щербак В.М. Формування професійної самосвідомості у сучасних здобувачів вищої освіти як майбутніх представників територіальних громад.....	262

Ліхота О.В., Романюк Р.В. Загальні підходи й принципи структуривання навчального матеріалу.....	267
Мацола І.В. Сучасні проблеми забезпечення публічної соціальної політики.....	280
Перепада Д.О., Проценко Е.Б. Особливості викладання китайської мови як іноземної для здобувачів освіти економічних спеціальностей.....	283
Рябокоть Н.С. Системна диференціація професійних якостей особистості та особливості їх інтеграції.....	293
Співак В.В. Релігійно-паломницький туризм як перспективний напрямок розвитку регіональної економіки Чернігівщини.....	299
Стоянович Д.Д. Проблеми розвитку публічного управління в умовах надзвичайних обставин.....	303
Трушенко К.С., Кузьменко Г.О. Розвиток українського волонтерського руху з початком повномасштабного вторгнення Російської Федерації.....	308
Філіпович В.М., Дем'яненко Ю.О. Загальні принципи підтримки психологічного здоров'я в умовах війни.....	311
Хижняк Д.А. Поняття емоційного інтелекту. Ознаки високого та низького емоційного інтелекту.....	314
Чжан Ф. Рівні професіоналізації публічних службовців України в євроінтеграційних умовах: теоретичний аспект..	318
Шевчук Р.В. Аналіз зарубіжного досвіду публічного управління сферою охорони здоров'я.....	322
Ямпольць П.В., Коршак Д.О. Добробут робітників УСРР на початку 1920-х рр. в світлі рішень державних і партійних органів країни.....	329

*Перепада Д.О.,
к.пед.н., доцент кафедри східних мов
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»*

*Проценко Е.Б.
к.філ.н., доцент кафедри загальнонаукових, соціальних та
поведінкових дисциплін
Північноукраїнський інститут ім. Героїв Крут
ПрАТ «ВНЗ «МАУП»*

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Постановка проблеми. Вивчення китайської мови у всьому світі набуває широкої популярності, Україна не є виключенням. В умовах глобалізації світового ринку, де китайські товари широкого вжитку становлять вагомую частку загального світового товарообігу, економічна співпраця з підприємствами та установами КНР є невід'ємною складовою зовнішньоекономічної діяльності будь-якої держави. Отже, знання, вміння та навички усного спілкування, читання та перекладу ієрогліфічного тексту може стати запорукою підготовки конкурентоздатного випускника, а також успішного працевлаштування та подальшої роботи майбутнього фахівця у сфері економіки і торгівлі.

Вивчення китайської мови здобувачами освіти спеціальностей, не пов'язаних із філологією, представляє особливий інтерес, адже вважаємо синтез знань у галузі економіки та володіння іноземною мовою, зокрема китайською, актуальним та перспективним напрямом розвитку національної системи вищої освіти.

Викладання східних мов для філологічних спеціальностей передбачає окреме вивчення таких освітніх компонентів, як «Практичний курс китайської мови», «Практична граматики», «Практична фонетика», «Ієрогліфіка», «Лексикологія» тощо.

Цілком очевидно, що для непрофільних спеціальностей таке різноманіття не представляється можливим, отже викладач має побудувати заняття таким чином, щоб охопити всі необхідні аспекти і тим самим дати здобувачам освіти можливість на належному рівні опанувати мову для подальшого її застосування у майбутній професійній діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Граматичні, фонетичні та лексико-граматичні особливості китайської мови висвітлено у роботах Кірносової Н., Козоріз О., Мурашевич К., Нечитайло М. тощо. Методиці викладання китайської мови присвячено низку наукових праць, а саме Ільченко А., Мельник І., Мілюк К., Ситник І. та багатьох інших. Проте, особливості викладання китайської мови як іноземної для здобувачів освіти непрофільних спеціальностей, зокрема економічних, розкриті недостатньо, багато аспектів цього питання ще не вивчалися.

Метою нашого дослідження є формування основних напрямків роботи із здобувачами освіти на заняттях з китайської мови та обґрунтування важливих аспектів навчального процесу, що сприятиме кращому засвоєнню матеріалу.

Виклад основного матеріалу. Основну складність в процесі опанування китайської мови становить ієрогліфічне письмо. Навчання ієрогліфіці є невід'ємною складовою вивчення китайської мови. Китайські ієрогліфи побудовані за певною системою та складаються з певної кількості графічних елементів. Графічний елемент, або риса (画 huà), – це проста нерозкладна складова частина ієрогліфа. Графічні елементи, як правило, не мають самостійного значення. Поєднуючись між собою і записуючись в певній послідовності, вони утворюють більш складні одиниці – графеми (偏旁 piānpáng), які можуть вживатися самостійно, як окремий простий ієрогліф, або тільки як складова частина складного ієрогліфа [4].

Засвоєння значення графем допомагає розібратися в структурі ієрогліфів і легко запам'ятати їх накреслення, а інколи і значення. Наприклад, графема 雨 уй дощ вживається як окремо у цьому значенні, так і у складі таких складних знаків, як

іменники 需 xū потреба, необхідність та 雪 xiě сніг, дієслово 霏 fēi рясно випадати; графема «серце» має два варіанти накреслення: 心 та 忄 xīn, де 心 може вживатися окремо у власному значенні, так і у складі складного знаку наприклад: 您 nín Ви (ввічливе, офіційне звертання), 想 xiǎng думати, бажати, вважати, 念 niàn думати, розуміти, згадувати, а 忄 – тільки як частина ієрогліфа: 性 xìng характер, натура, природа, 忙 máng бути зайнятим, поспішати, 怕 pà боятися, тремтіти.

За функціями графем у складі складних ієрогліфів, можна виділити декілька категорій ієрогліфічних знаків. Ідеограми (会意字 huìyìzì) – це графічні знаки, в яких значення графем, поєднуючись між собою, виводять нове значення. Якщо взяти за приклад графему 人/亻 rén – людина, то у поєднаннях з іншими графічними елементами можна отримати наступні лексичні одиниці: 人+人 = 从 cóng, що у функції дієслова перекладається як «збиратися, об'єднуватися, згуртуватися»; 人+人+人 = 众 zhòng, що у функції іменника перекладається як «маса, народ, суспільство» або у якості прислівника чи прикметника вживається у значенні «багаточисельний, багато»; 亻+戈 = 伐 fá, що означає «йти у військовий похід, нападати, карати, придушувати», відображає значення компонентів 亻 rén та 戈 gē алебарда (старовинна холодна зброя); 亻+寸 = 付 fù, де відтворюється семантика компонентів 亻 rén людина та 寸 cùn вершок, в результаті отримуємо значення «платити, сплачувати»; 亻 rén людина та 五 wǔ п'ять у поєднанні в одному ієрогліфі 伍 wǔ дає значення «п'ять осіб, ряд, компанія з п'ятьох осіб». Звертаючись до графема 木 mù дерево, то у поєднаннях 木+木 = 林 lín «ліс, гай», 木+木+木 = 森 sēn «ліс, гущавина, густий»; 相 xiāng «дивитися, спостерігати» є поєднанням значень 木 mù дерево та 目 mù око; лексична одиниця 采 cǎi складається з графем 木 mù дерево та 采 cǎi кігті, утворюючи значення «збирати, брати, зривати, добувати»; ієрогліф 困 kùn, що при перекладі означає «бути в тяжкому положенні, бути

оточеним, сидіти в осаді», складається з графем 木 mù дерево та 阝 wéi огорожа. У китайській мові побутує багато ідеограм, втім, з огляду на історичні витоки та особливості китайської культури, інколи дуже складно встановити логічний зв'язок між компонентами.

Фоноідеограми (形声文字 xíngshēng wénzì) у китайській мові становлять не менше двох третин загальної кількості ієрогліфів. Смысловим показником у фоноідеограмах є лише одна з графем — ключ (部首 bùshǒu), її також називають детермінатив. Вона приблизно вказує, до якого класу предметів або явищ відноситься слово, що позначене певним ієрогліфом. Друга частина фоноідеограми називається фонетиком. В давнину фонетик вказував на схожість читання ієрогліфа і його складника, проте з часом звукова схожість морфем значною мірою втрапилася, таким чином фонетик може вказати лише на приблизне читання [2]: 达 dá досягати, де 辶 chuò швидко йти — це ключ, а 大 dà — це фонетик; 价 jià вартість, ціна, де 亻 rén людина виступає у якості детермінатива, а 介 jiè посередничати, зводити разом; морфема 输 shū перевозити, транспортувати, доставляти, у складі якої 车 chē повозка, віз виступає детермінативом, а ієрогліф 俞 shù — фонетиком.

Отже, приділяючи увагу вивченню окремих компонентів ієрогліфів у ході навчання, стає можливим значно спростити процес запам'ятовування форм накреслення, читання та значення ієрогліфічного письма.

Фонетична складова навчання є вельми важливою. Вивчення китайської фонетики, особливо на початковому етапі, вимагає від здобувачів освіти та викладача значних зусиль, адже правильна фонетична база має великий вплив на подальше опанування мови. Саме тому основною метою першого етапу вивчення китайської мови має стати робота над фонетикою, доведення вимови до автоматизму, що дозволить не тільки значно спростити процес подальшого навчання, а й стати запорукою адекватного сприйняття мови на слух та успішного спілкування [5].

Для позначення китайських звуків використовується пін'їнь. Пін'їнь - це міжнародно визнаний стандарт позначення звуків китайської мови засобами латинської абетки. Пін'їнь був розроблений наприкінці 50-х років ХХ століття. У пін'їні функціонують всі літери латинського алфавіту, окрім V, і додана буква Ü (умляут). Позначення тонів передбачено за допомогою надрядкових знаків [2]. Тон – це мелодійний малюнок голосу, що характеризується певною зміною висоти звука. Він реалізується у вигляді підвищення або зниження голосу, яке може бути або незмінним (рівним) або змінюватися від одного висотного рівня до іншого. У китайській мові існує чотири тони. Тон виконує змістовнорозпізнавальну функцію, тобто одне й те ж слово, що вимовляється різними тонами, має різне значення [5]. Наприклад, звуком jīn першим тоном вимовляється лексична одиниця 金 jīn гроші, кошти, цінності, а відтворивши цей звук третім тоном можна отримати 錦 jǐn розкіш, вишуканість, той самий звук четвертим тоном може означати 禁 jìn заборона, табу.

Зауважимо, що неабияку роль у розумінні усного мовлення відіграє контекст та послідовність слів у реченні. Однією із труднощів сприйняття китайської мови на слух є наявність фонетичної омонімії, наприклад: 五 wǔ п'ять, 武 wǔ військовий, 舞 wǔ танок, танцювати; 参 cān приймати участь, 餐 cān приймати їжу, їсти; 到 dào доходити, досягати, 道 dào шлях, засіб, метод, 盜 dào грабувати, присвоювати. Отже, правильна вимова, знання лексики та граматики сприятиме отриманню навичок усного спілкування, а в процесі навчання має бути підкріплена систематичним проведенням аудіювання, прослуховуванням аудіофайлів та переглядом відеоматеріалів китайською мовою.

Таким чином, наступним важливим етапом вивчення китайської мови є граMATика. ГраMATика китайської мови відрізняється від звичної нам низкою особливостей. Китайська мова належить до кореневих або ізолюючих мов, тож не існує категорії словозміни, а основну роль відіграють порядок слів та

службові слова. Число в китайській мові зазвичай не отримує граматичного вираження: 他吃苹果 Tā chī píngguǒ - він їсть яблуко/яблука. Показником множини для осіб є морфема 们 men: 同学 tóngxué - 同学们 tóngxuémen, 学生 xuéshēng - 学生们 xuéshēngmen студенти. Дієслова не змінюються за особами та числом, а для передачі категорії часу до них можуть бути приєднані різноманітні показники (суфікси). Наприклад, для передачі дії в тривалому часі використовується суфікс 着 zhe: 他看着报 Tā kànzhe bào він читає газету (в процесі дії). Минулий завершений час оформлюється за допомогою суфіксу 了 le: 昨天我买了一本书 Zuótiān wǒ mǎile yī běn shū учора я купив книгу. Минулий неозначений час можна представити засобом суфіксу 过 guo: 我去过那个城市 Wǒ qùguò nàgè chéngshì я бував у тому місті [1].

Синтаксис китайської мови вельми відрізняється від синтаксису української мови, тож на заняттях правилам побудови речень приділяється багато уваги. Зокрема, схема розгортання думки на рівні речення включає наступну послідовність: хто, коли, де, з ким, для чого, як довго, з якістю (результатом) здійснює яку дію з яким об'єктом. Наприклад: 我昨天在图书馆里跟朋友一起为了准备考试两个小时内仔细地研究了有关资料。 Wǒ zuótiān zài túshū guǎn lǐ gēn péngyǒu yīqǐ wèile zhǔnbèi kǎoshì liǎng gè xiǎoshí nèi zǐxì de yánjiǔle yǒuguān zīliào. Вчора я з друзями у бібліотеці провів дві години ретельно вивчаючи відповідні матеріали, щоб підготуватися до іспиту.

Крім того, у китайській мові означення завжди передують визначеному: 金先生 Jīn xiānshēng пан Цзінь, 贸易公司的经理 màoùyì gōngsī de jīnglǐ менеджер торгової компанії, 机会窗口 jīhuì chuāngkǒu вікно можливості. Усі службові слова, як то 只 zhǐ тільки, 也 yě також, 都 dōu всі, займають у реченні місце перед дієсловом (всіма компонентами, що відносяться до присудку). Наприклад: 中国人真有意思, 虽然我只会说“你好”, 可是商店里的人, 还有出租汽车司机, 都说我的汉语非常好。

Zhōngguó rén zhēn yǒuyìsì, suīrán wǒ zhǐ huì shuō “nǐ hǎo”, kěshì shāngdiàn lǐ de rén, hái yǒu chūzū qìchē sījī, dōu shuō wǒ de hànyǔ fēicháng hǎo. Китайці дійсно цікаві, хоча я можу сказати лише «Вітаю», але люди в магазині та водій таксі сказали, що моя китайська дуже хороша [9].

Слова китайською мовою здатні змінювати свою приналежність до тієї чи іншої частини мови засобом переміщення її у іншу синтаксичну позицію. Наприклад: 用木头作东西 yòng mùtóu zuò dōngxī виготовляти речі з дерева, де 木头 грає роль іменника відповідно до синтаксичної позиції, а якщо перемістити на позицію перед іменником 木头桌子 mùtóu zhuōzi дерев'яний стіл отримуємо функцію означення, тобто прикметник. Перехід від прикметника до прислівника можна спостерігати на наступних прикладах: 高山 gāoshān висока гора ; 鸟飞得很高 niǎo fēi de hěn gāo пташка летить дуже високо [10].

Особливістю граматики китайської мови є наявність рамкових конструкцій. Знання їх функцій та особливостей побудови речення стане у нагоді при опрацюванні китаємовних текстів та сприятиме розумінню їх змісту. Наприклад, конструкція 不仅。。。而且 не тільки ..., але й ... вказує на те, що у додаток до значення першого речення є ще одне значення. 中国菜不仅有很多种素菜, 而且做法也特别多。Zhōngguó cài bùjǐn yǒu hěnduō zhǒng sùcài, érqiě zuòfǎ yě tèbié duō. У китайській кухні є не тільки багато видів вегетаріанських страв, але й багато способів їх приготування; 一。。。也不(没) вживається в заперечних реченнях для вираження акценту, іноді перебільшеного: 小王和老板吵架的时候, 别人一句话也不说。Xiǎo wáng hé lǎobǎn chǎojià de shíhòu, biérén yījù huà yě bù shuō. Коли Сяо Ван сварився з босом, ніхто навіть і слова не сказав [9].

Під час вивчення китайської мови вважаємо доцільним не оминати й питання словотвору китайської мови, адже це може допомогти не тільки легше запам'ятовувати лексику, а й

здогадатися про приналежність того чи іншого слова до певної лексико-граматичної категорії і визначити його семантику.

Основним способом словотвору китайської мови є словоскладання, де словотвір відбувається шляхом поєднання повнозначних основ [3], наприклад: 多少 duōshǎo, де 多 duō багато та 少 shǎo мало поєднуються і створюють значення «скільки»; слово 机会 jīhuì – можливість, утворене засобом складання слів 机 jī випадок та 会 huì могли; слово 关系 guānxi має значення «зв'язок» створене поєднанням слів 关 guān зв'язок та 系 xì зв'язувати.

Афіксація - це спосіб словотворення, який полягає у приєднанні афіксів до знаменних морфем. Слова утворюються за допомогою доєднання до кореневої морфемі суфіксів чи префіксів, наприклад: 想 xiǎng думати - 想头 xiǎngtóu думка, міркування, 面 miàn обличчя - 面子 miànzi престиж, 亮 liàng світлий, ясний - 亮儿 liàngr світло. Є також слова, утворені напівсуфіксальним або напівпрефіксальним способом, наприклад напівпрефікс 超 chāo утворює іменники, що позначають перевищення норми або звичайного стандарту і в українській мові відповідає префіксам: над-, над-, гіпер-, супер, ультра-: 超导体 chāodǎotǐ надпровідник; 超音速 chāoyīnsù надзвукова швидкість; 超声波 chāoshēngbō ультразвукові хвилі; напівпрефікс 微 wēi утворює велике число термінів, які позначають дуже малі предмети, незначні величини. В українській мові він співвідноситься з префіксом мікро-: 微生物 wēishēngwù мікроб, мікроорганізм, 微波 wēibō мікрохвиля; 微电池 wēidiàncí мікроелемент тощо [10].

Знання елементів культури, традицій, фольклору, особливостей мовного етикету та менталітету китайців також є невід'ємною складовою вивчення мови. У навчальному процесі необхідно надавати здобувачам освіти необхідну інформацію щодо фразеології, діалектизмів, неологізмів, сленгу тощо. З огляду на обмеженість аудиторного часу, який може бути відведений на вивчення китайської мови, додаткові матеріали,

на нашу думку, варто надавати на самостійне опрацювання і обговорювати на позааудиторних заходах, таких як конференції, семінари, круглі столи. Можна очікувати на ефективність засвоєння додаткового матеріалу на засіданнях клубів та гуртків за інтересами, де здобувачі освіти будуть мати змогу готувати і повідомляти один одному різноманітну інформацію, пов'язану із китайською мовою та культурою, яку самі вважатимуть цікавою та доцільною. Крім того, такі заходи сприятимуть розвитку соціокультурної компетенції майбутніх фахівців.

Перспективи подальших розробок. Викладання китайської мови як іноземної для здобувачів освіти непрофільних спеціальностей являє собою вельми актуальний та перспективний шлях підготовки фахівців, здатних здійснювати іншомовну комунікацію безпосередньо без залучення перекладача. Стратегії та шляхи поєднання багатьох аспектів вивчення мови, китайської зокрема, є своєрідним викликом, що потребує не тільки детального дослідження, а й апробації у навчальному процесі, адже лише на практиці, прослідковуючи результати та оцінюючи рівень знань, вмінь і навичок здобувачів освіти, стане можливим побудувати ефективну систему навчання та удосконалити підходи до викладання китайської мови майбутнім фахівцям-економістам.

Література

1. Дрогомирецький П.П., Ілійчук І.В. Основи китаїстики. URL: <https://kzigm.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/65/2018/04.-2017.pdf> (дата звернення: 21.03.2023)
2. Китайська мова та писемність. Вікіпедія (онлайн-енциклопедія) URL: <https://uk.wikipedia.org/> (дата звернення: 21.03.2023)
3. Козоріз О. Словосполучення та словотвір у сучасній китайській мові. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Східні мови та література*, 2011. № 17. С. 16-18

4. Мурашевич К.Г. Вступ до східної філології. Київ: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2013. 159 с.
5. Пісклова Ю. А. Особливості викладання фонетики китайської мови на початкових етапах навчання. URL: [http://nvd.luguniv.edu.ua/archive/2015/N2\(30\)/6.pdf](http://nvd.luguniv.edu.ua/archive/2015/N2(30)/6.pdf) (дата звернення: 20.03.2023)
6. Benyi Ge. Modern Chinese Lexicology. London: Taylor & Francis Ltd, 2018. 232 p.
7. Qin Xue Herzberg. Basic patterns of Chinese Grammar. Berkeley, 2011. 106 p.
8. William S-Y. Wang. The Oxford handbook of Chinese Linguistics. New York: Oxford University Press, 2015. 765 с.
9. 李晓琪, 任雪梅, 徐晶凝 博雅汉语. 北京: 北京大学出版社, 2013年. 227页。
10. 王希杰. 汉语词汇学. 商务印书馆, 2018. 408页